

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

شناسنامه درس *Course Syllabus*

شماره درس: 500602

عنوان درس: روش شناسی تحقیقات در پرستاری

نوع و تعداد واحد: ۲ واحد نظری

دروس پیش نیاز: ندارد

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): پرستاری مقطع دکتری

نیمسال تحصیلی: نیمسال اول سال: ۱۴۰۱-۱۴۰۲

زمان کلاس: چهارشنبه ۱۲-۱۰ (سه شنبه ۴-۲-شناور برای اساتیدی که تداخل برنامه دارند در زمانهای آزاد برنامه با هماهنگی قبلی با

نماینده دانشجویان)

مسئول درس: دکتر علوی

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۸۶

m_alavi@nm.mui.ac.ir

شرح درس:

توسعه و به کارگیری شواهد علمی در پرستاری حرفه ای، راهبردی بنیادین در ارائه خدمات جامع پرستاری و نیز گسترش مرزهای دانش حرفه ای در این زمینه است. به ویژه در مقطع دکتری پرستاری، آشنایی با فلسفه، ابعاد و روشهای تحقیق کیفی و کمی، به دانش آموختگان این فرصت را می دهد تا ضمن دستیابی به دانش و نگرش عمیق به مقوله سلامتی در ابعاد فردی و اجتماعی، به هدایت هدفمند فعالیتهای علمی و کمک به توسعه خدمات مبتنی بر شواهد در گستره حرفه، بپردازند.

در این درس، فلسفه و اصول اساسی در روشهای تحقیق کمی و کیفی مورد بحث قرار می گیرد. واحد درسی بر فرایند تحقیق متمرکز شده و مراحل مختلف تحقیقات کمی و کیفی مورد بررسی قرار خواهد گرفت. همچنین دانشجویان با انجام تکالیف و فعالیتهای کلاسی، دانش و مهارت لازم جهت اجرای فرایند تحقیقات کمی و کیفی را کسب می نمایند. این واحد درسی در دو حیطه روش تحقیق کمی، روش تحقیق کیفی برنامه ریزی شده است:

(۱) روش تحقیق کمی: در این بخش فلسفه، اهمیت و مسائل مورد بحث در تحقیقات کمی، روشهای تحقیق کمی، طراحی تحقیق و نمونه گیری و تفسیر و گزارش داده های کمی مورد بررسی قرار خواهد گرفت. (از انجایی که دانشجویان با متدولوژی تحقیقات کمی در مقاطع قبلی آشنا شده اند لذا در جلسات بیشتر تاکید بر نقد این روشها و بیان موارد جدید در این دسته از تحقیقات است)

(۲) روش تحقیق کیفی: اهمیت، فلسفه، و مسائل مورد بحث در تحقیقات کیفی، روشهای مختلف تحقیقات کیفی، نمونه گیری، روشهای جمع اوری داده ها، آنالیز و تفسیر داده های کیفی مورد بررسی قرار می گیرد.

اهداف رفتاری:

در پایان درس از دانشجو انتظار می رود:

- ۱) دیدگاههای فلسفی و اصول اساسی در تحقیقات کیفی و کمی را توصیف نماید
- ۲) تفاوت‌های اساسی بین پارادایم‌های غالب در تحقیقات کمی و کیفی را تحلیل نماید
- ۳) روشهای مختلف طراحی تحقیقات کمی از جمله: مطالعات همبستگی، مورد شاهدی، مقطعی، طولی، تجربی، کارآزمایی کنترل شده تصادفی، کارآزمایی در عرصه، همگروهی، مرور سیستماتیک و فراتحلیل را شرح دهد
- ۴) روشهای جمع‌آوری داده‌ها و نمونه‌گیری، روایی و پایایی و آنالیز داده‌های کمی را شرح دهد
- ۵) اصول اساسی روشهای تحقیقات کیفی: فنومنولوژی، گراند‌تئوری، تحقیق تاریخی، اتنوگرافی، اقدام پژوهی، تحلیل گفتمان، مطالعه موردی، تحلیل محتوا و متا آنالیز کیفی را توصیف نماید
- ۶) فرایند نمونه‌گیری، جمع‌آوری داده‌ها را در روشهای تحقیق کیفی بیان نماید
- ۷) مهارتهای مصاحبه، مشاهده و یادداشت برداری در عرصه را اجرا نماید
- ۸) استراتژیهای مختلف آنالیز و تفسیر داده‌های کیفی را با توجه به روشهای مختلف مطالعات کیفی بکار بندد
- ۹) روشهای مختلف استحکام و صحت داده‌های کیفی را توضیح دهد
- ۱۰) اصول اخلاقی در پژوهشهای کمی و کیفی را شرح دهد

منابع اصلی درس

- Burns, N. Grove, S.K (2018)). *The practice of nursing research. Appraisal, synthesis and Generation of evidence. St. Louis: Saunders Co. (e-book)*
- Burns, N. Grove, S.K (2021). *The practice of nursing research. Appraisal, synthesis and Generation of evidence. St. Louis: Saunders Co.*
- Cohen, L. Manion L. Morrison K. (2015). *Research methods in education. London: Routledge.*
- McAteer M. (2013). *Action research in education. London: Sage co. (e-book)*
- McDonnell P. McNiff J. *Action research for nurses. (2016). London: Sage Co.*
- Mertler C.A. (2014). *Action research.. 4 th ed. London: Sage co. (e-book)*
- Polit, D. F & Beck, C.T. (2016). *Essentials of nursing research. Appraising evidence for nursing practice. 8 th ed. Philadelphia: Lippincott co. ebook*
- Polit, D. F & Beck, C.T. (2019). *Study guide for essentials of nursing research (Appraising evidence for nursing practice). 8 th ed. Philadelphia: Lippincott co. (e-book)*
- Polit, D. F & Beck, C.T. (2021). *Nursing research (Generating and assessing evidence for nursing practice. Philadelphia: Lippincott co. (e-book)*
- Strauss A., Corbin J. (2015). *Basics of Qualitative Research: Technique and Procedure for Developing Grounded Theory. 4th ed London: Sage Co*

روش تدریس:

تدریس توسط استاد و با مشارکت فعال دانشجویان برگزار می‌گردد. دانشجو باید با آمادگی قبلی در کلاس درس حاضر شده تا زمینه جهت بحث و گفتگو بیشتر و وسیع‌تر دانشجویان با اساتید فراهم گردد، همچنین منبع معرفی شده برای هر بحث را باید مطالعه نموده و خلاصه‌ای از آن را ارائه دهد.

وظایف فراگیران:

از دانشجویان محترم انتظار می‌رود:

۱- دارای زیر بنای فکری مناسب جهت فراگیری مطالب درس باشند.

۲- با استفاده از مطالب تدریس شده در گسترش معلومات خود با مطالعات کتابخانه ای تلاش نموده و یافته های پژوهش های جدید را در جهت یادگیری بیشتر خود در پرستاری بکار گیرند.

۳- در ارائه فعالیت های یادگیری از منابع علمی و یافته های پژوهش های انجام شده استفاده نماید.

۴- مسئولیت یادگیری خود را به عهده گرفته و با راهنمایی مدرس مربوطه اهداف درس را دنبال نمایند.

۵- به طور منظم و مداوم در کلاس حضور یافته و در بحث های علمی کلاس شرکت فعال داشته باشند.

۶- فعالیت های یادگیری تعیین شده را در زمان های مقرر ارائه نمایند .

فعالیت های یادگیری:

ارزشیابی بر اساس مشارکت فعال در کلاس و ارائه پورت فولیو است. پورت فولیو شامل: مطلب ارائه شده توسط دانشجو در کلاس، یادداشتهای جالب توجه که در ضمن بررسی ابعاد مختلف روشهای تحقیق کمی و کیفی از جدیدترین مقالات مجلات و متون برداشته شده است (با هماهنگی با اساتید مسوول هر جلسه).

نمره ارزشیابی بر اساس نظر کلیه مدرسین و نیز پیرو بررسی پورت فولیو توسط مسوول درس می باشد.

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس

ردیف	تاریخ	عنوان جلسه	نوع جلسه	فعالیت یادگیری	مدرس
۱	۱۴۰۱/۷/۱۲	معرفی درس، بیان اهداف و انتظارات - جایگاه روش های تحقیق کیفی و کمی در پرستاری حرفه ای	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی	دکتر علوی
۲	۱۴۰۱/۷/۲۰	اصول، مبانی فلسفی و کلیات روش شناسی تحقیقات کیفی	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	*دکتر علیمحمدی- دکتر شهریاری
۳	۱۴۰۱/۷/۲۷	تحلیل محتوا (Content Analysis)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر ایرج پور
۴	۱۴۰۱/۸/۴	مطالعه موردی (Case study)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر یزدان نیک- دکتر ابوالحسنی
۵	۱۴۰۱/۸/۱۱	فنونمولوژی (Phenomenology)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر یوسفی-دکتر اعرابی
۶	۱۴۰۱/۸/۱۸	تحقیقات قوم نگاری (Ethnography method)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر نوروزی، دکتر بایابی
۷	۱۴۰۱/۸/۲۵	تحلیل گفتمان (Discourse Analysis)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر یزدان نیک
۸	۱۴۰۱/۹/۱	تئوری زمینه ای (Grounded Theory)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر علوی-دکتر غفاری
۹	۱۴۰۱/۹/۲	مطالعه تاریخی (Historical research)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر نمن نباتی
۱۰	۱۴۰۱/۹/۸	اقدام پژوهی (Action Research)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر کهن-دکتر خراسانی
۱۱	۱۴۰۱/۹/۹	متا آنالیز کیفی (Qualitative meta-analysis)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر علوی
۱۲	۱۴۰۱/۹/۱۵	روشهای نمونه گیری و جمع آوری داده ها در تحقیقات کیفی	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر کشوری- دکتر فرضی
۱۳	۱۴۰۱/۹/۱۶	آنالیز داده های کیفی، صحت و استحکام داده ها در پژوهشهای کیفی	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر ایرج پور
۱۴	۱۴۰۱/۹/۲۲	کلیات و انواع روش شناسی تحقیق کمی (۱) (مطالعات مقطعی، مورد- شاهدهی، همبستگی، کوهورت)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر بهرامی- دکتر اعتمادی فر
۱۵	۱۴۰۱/۹/۲۳	کلیات و انواع روش شناسی تحقیق کمی (۲)- (مطالعات تجربی - کارآزمایی کنترل شده تصادفی، کارآزمایی در عرصه)	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	* دکتر بهرامی-دکتر نجیمی
۱۶	۱۴۰۱/۹/۲۹	مرور سیستماتیک	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر کاظمی
۱۷	۱۴۰۱/۹/۳۰	متا آنالیز داده های کمی	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر علوی
۱۸	۱۴۰۱/۱۰/۷	نمونه گیری، جمع آوری داده ها، روایی و پایایی در تحقیقات کمی	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر علیمحمدی
۱۹	۱۴۰۱/۱۰/۱۳	آنالیز داده ها، کاربرد نتایج در عملکرد، عملکرد مبتنی بر شواهد	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	دکتر بهرامی
۲۰	۱۴۰۱/۱۰/۱۴	اخلاق در پژوهشهای کمی و کیفی	حضوری ☒ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت در مباحث کلاسی-ارایه خلاصه ای از مطالعات در موضوع	*دکتر شهریاری، دکتر بختیاری